

ASUMISTERVEYS

Asumisterveysliitto AsTe ry:n tiedotuslehti 2/2023

**ASUNTO-
MESSUT
2023**

**Hannele Rämö eduskunnan
sisäilmäryhmään**

s. 3

**Matkakoti ja
työpiste tien päällä**

s. 8

**Kädentaitojen
vertaistukipäivä**

s. 15

SISÄLTÖ

- 3 Ajankohtaista
Hannele Rämö eduskunnan sisäilmaryhmään
- 4 Asuntomessut 2023
Havaintoja nykyajan rakentamisesta ja ratkaisusta
- 8 **Matkakoti ja työpiste tien päällä**
- 10 Imurin valinta
Mikä sopii meille parhaiten
- 13 **Miltä nyt tuntuu?**
- 14 **Miksi kuntotarkastuksia ei saada lain piiriin?**
- 15 **Kädentaitojen vertaistuki-päivä Heinolassa**

Pirjo Halme-Hoffen

16 Liity jäseneksi!

Tarvitsetko vertaistukea?
Yhteystiedot

ASUMISTERVEYS

ASUMISTERVEYSLIITON
TIEDOTUSLEHTI 2/2023

ISSN 1796-640X (painettu)
ISSN 1796-6418 (verkkojulkaisu)

Kansikuva: Hannele Rämö
Lehti on luettavissa myös osoitteessa
www.asumisterveys.fi

Kuntotarkastaja vai sittenkin homekoira avuksi asuntokaupoille

Monet kuntotarkastetut talot ovat erittäin huonoja eivätkä sovellu asumiseen haitta-aineiden tai mikrobien vuoksi. Kuntotarkastuksia ei saatu pöytäkirjoista yrityksistä huolimatta lain piiriin. Asuntokauppa on ihmiselämän suurimpia hankintoja. Oikeudenpäästöjen perusteella ennakkotarkastusvelvollisuus on yhä korostuneempi ostajan kannalta.

Asuntokaupan kuntotarkastusraporteissa jätetään liian usein rakennuksen riskikohdat ja lisätutkimustarve sanallisesti kertomatta. Mikäli kohteella on käynyt homekoira ja sen ohjaaja on merkannut raporttiinsa punaisia rinkuloita sekä suosittanut ostajakandidaattia lisätutkimuksiin, on se selkeä tapa ilmoittaa, että ne täytyy myös tehdä. Mikäli lisätutkimus jätetään tekemättä, on ennakkotarkastusvelvollisuus laiminlyöty.

Hyvä homekoira ja sen ohjaaja osaavat kertoa riskipaikat ostettavasta kohteesta usein jopa koulutettua kuntotarkastajaa paremmin. Tätä tukee mahdollisimman yksiselitteinen ja informatiivinen *Homekoiraraportti*.

Kuntotarkastaja kertoo useiden kymmenien sivujen verran teknistä asiaa, joka on ostajan kannalta usein merkityksetöntä, mutta kiinteistönvälittäjän kannalta tärkeää, jotta kauppa saadaan syntymään mahdollisimman korkeaan hintaan. Tarkastusraporteissa on myös asiaa, joka saattaa ostajan kannalta lisätä ennakkotarkastusvelvollisuutta, mutta se on kerrottu kielellä, joka ei ostajalle avaudu.

ARA:n korjausavustuksia on vielä jäljellä hiukan eli 0,9 miljoonaa euroa. Avustusta voi saada asuinrakennuksen kuntotutkimukseen, kun asunnossa

epäillään olevan kosteus- ja mikrobivaurioita tai sisäilmaongelmia. Avustusta voi saada myös asuinrakennuksen peruseräparannuksen suunnitteluun, kun rakennuksessa on kuntotutkimuksella todettu kosteus- ja mikrobivaurioita tai sisäilmaongelmia. Korjausavustusta rakennuksen korjaamiseen voivat saada yli 65-vuotiaat.

Maria Seppälä

Mukavaa loppuvuotta toivottaen,

Hannele Rämö

*toiminnanjohtaja, RTA
Asumisterveysliitto AsTe ry*

JULKAISIJA
Asumisterveysliitto AsTe ry
Kaivokatu 8, 2. krs, 18100 Heinola
Puh. 03 877 5413
info@asumisterveysliitto.fi

PÄÄTOIMITTAJA
Hannele Rämö
hannele.ramo@asumisterveysliitto.fi

TOIMITUS
Karoliina Viitamäki ja Asumisterveysliitto

SIVUNVALMISTUS
Päivi Kaikkonen
K-Systems Contacts Oy, Heinola

PAINO
Savion Kirjapaino Oy, Kerava 2023

Paperi
Edixion Offset

*Sosiaali- ja terveysministeriö tukee Veikkauksen
tuotoilla Asumisterveysliiton toimintaa.*

Hannele Rämö mukaan eduskunnan sisäilmaryhmään

Asumisterveysliiton toiminnanjohtaja Hannele Rämö on kutsuttu mukaan asiantuntijajäseneksi eduskunnan sisäilmaryhmän toimintaan.

Vuonna 2017 perustetun kansanedustajien sisäilmaryhmän tarkoituksena on perehtyä sisäilmaongelmien syihin ja ennaltaehkäisyyn sekä parantaa sisäilmaongelmista sairastuneiden asemaa, jakamalla tietoa ja vaikuttamalla vireillä oleviin lakihankkeisiin.

Sisäilmaryhmä pyrkii vaikuttamaan hallituksen käytännön tekoihin sisäilman laadun parantamiseksi ja sisäilmaongelmien estämiseksi lainsäädäntötyön avulla. Kuluva vaalikauden lopulla sisäilmaryhmän tarkoituksena on vaikuttaa hallituksen ohjelmaan puolueiden kautta.

Eduskunnan sisäilmaryhmä piti järjestäytymiskokouksen 25.10. Kokoon-tumisessa ryhmän rinnakkain toimiviksi puheenjohtajiksi valittiin kansanedustajat **Eeva-Johanna Eloranta** (sd.) ja **Tiina Elo** (vihr.).

Ensitöikseen sisäilmaryhmä päätti kutsua asiantuntijaorganisaatioiden edustajia mukaan toimintaan. Järjestöjen edustajana kutsun sai Asumisterveysliitto Aste ry:n toiminnanjohtaja **Hannele Rämö**, ja mukaan pyydetään myös edustajia Allergia-, iho- ja astmaliitosta sekä Hengityслиitosta. Asiantuntijajäseniksi saivat kutsun myös **Riitta Työläjärvi** ja **Tuula Putus**.

Sisäilmaryhmän edellinen puheenjohtaja **Satu Hassi** päätettiin kutsua ryhmän kunniajäseneksi.

Asiantuntijat mukaan vaikuttamaan

Ensimmäiseksi asiantuntijoita pyydettiin tekemään sisäilmaryhmälle oman organisaationsa näkökulmasta tilan-

nekatsaus, jolla saadaan luotua ajantasainen kuva sisäilmaongelmista ja niiden kehitystarpeista. Hannele Rämö ja muut asiantuntijat kokoavat esitykset niistä asioista, mitä on tärkeää edistää tällä hallituskaudella, etenkin hallitusohjelman kirjauksiin liittyen, ja mitä asioita pitää viedä ministerien tietoisuuteen.

Hallitusohjelmaan on kirjattu muun muassa terveydensuojelulain kokonaisuudistus, jota valmistelee **Sanni Grahn-Laasonen** (kok.) avustaja **Niilo Heinosen** kanssa.

Asiantuntijat esittelevät omat näkemyksensä sisäilmaryhmälle marraskuun lopulla pidettävässä kokouksessa.

– Näen ryhmän tärkeänä keinona tiivistää kansanedustajien, järjestöjen ja asiantuntijoiden välistä yhteistyötä kotien, työpaikkojen ja julkisten rakennusten sisäilmaongelmien ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi, toteaa puheenjohtaja **Tiina Elo**.

Sisäilman epäpuhtaudet sekä kosteus- ja homevauriot voivat johtaa vakaviin terveysongelmiin. Ympäristöministeriön arvion mukaan Suomessa altistuu päivittäin kosteus- ja homevaurioille 600 000–800 000 ihmistä. Noin 250 000 ihmistä on joskus elämänsä aikana käynyt lääkärissä pääasiassa sisäilmasta johtuvien oireiden tai sairastelun takia.

– Hengityслиiton mukaan lähes puoli miljoonaa työkäistä on kokenut oireita työpaikkansa sisäilmasta vuonna 2019. Tässä piilee isoja riskejä kun muistaa, että emme vielä tunne kosteus- ja homevaurioille altistumisen kaikkia vaikutuksia, Eloranta ja Elo muistuttavat.

Puheenjohtajien lisäksi kansanedustajien sisäilmaryhmään tulivat mukaan kansanedustajat: **Saara-Sofia Sirén** (kok.), **Mari-Leena Talvitie** (kok.), **Ari Koponen** (ps.), **Petri Honkonen** (kesk.), **Krista Mikkonen** (vihr.), **Jenni Pitko** (vihr.), **Merja Kyllönen** (vas.), **Anders Adlercreuz** (rkp.) ja **Sari Tanus** (kd.). □

Vesa Lindqvist/Eduskunta

Havaintoja nykyajan raken

Asuntomessut järjestettiin tänä vuonna Loviisassa merenranta-alueella lähellä kaupungin keskustaa. Asuntomessuilla näkee ajan trendit ja sisustussuunnan. Kävimme messuilla tutustumassa, mikä tänä vuonna on "se juttu".

Asuntomessuilla näkyi yleisesti maailman nykytilanne, ja sitä kautta syntynyt tarvekypä ja hintojen nousu. Osa alueen rakennuksista oli vielä kesken messujen aikaan, ja osassa taloja oli havaittavissa myös laadullisia merkkejä kustannusten noususta ja tavarantoimittajien saatavuushaasteista johtuen.

Tämä näkyi mm. materiaalien käytössä ja hyödynnettävyydessä. Esimerkkinä yhdessä talossa ulkoseinässä sisäpuolella selvästi näkyvä jatkopala CLT-elementissä ja vastaavia jatkopaloja oli nähtävissä myös joissain muissa kohteissa. Tällainen tapa rakentaa herättää hieman hämmennystä, sillä laadukkaaseen rakentamiseen pitäisi liittyä laadukas suunnittelu, jossa tällaisia mittavirheitä ei esiinny. Myös huolimattomia kaakelointien saumauksia ja seinälevytyksiä oli joissakin kohteissa nähtävissä, ja niitä ei laadukkaassa rakentamisessa tulisi olla.

Huomioita rakennuksen ulkopuolelta ja julkisivusta

Julkisivuiltaan mustat tai muutoin hyvin tummat talot ovat olleet muodissa jo joitakin vuosia, ja näitä nähtiin myös asuntomessuilla. Musta tai hyvin tumma julkisivu on arempi auringon UV-säteilylle kuin vaaleammat värit ja se haalistuu vuosien saatossa jopa hyvinkin nopeasti paahteisilla paikoilla. Hyvinä ja siistinä pysyäkseen se tarvitsee usein tiheämpää huoltomaalausta kuin vaaleammat pinnat. Tumma väri lisää myös rakennuksen lämpökuormaa ja voi lisätä sisätilojen viilennys-tarvetta kuumina kesäkuukausina.

Vanessa Forstén

Karoliina Viitamäki

Jatkopala ikkunan yläpuolella erottuu selkeästi.

Karoliina Viitamäki

Kodinhoitohuoneen laattojen saumauksen viimeistely on ilmeisesti kiireessä jäänyt tekemättä.

Joissakin taloissa näkyi julkisivun päälle asennettuja tehoste-elementtejä. Tehosterimoitukset olivat näyttäviä ja sopivat kohteisiinsa. Itse jäin vaan miettimään, että miltä rimoitukset mahtavat näyttää jonkun kuukauden tai vuoden kuluttua, kun ulkoilman pöly, neulas, koivun siemenet jne. saavuttavat rimoituksen kolot. Elementit vaativat todennäköisesti säännöllistä huoltoa ja puhdistusta, jotta ne pysyvät siisteinä.

Suuret ikkunat ovat pitäneet myös pintansa suosittuna ratkaisuna. Asuntomessuilla oli tänäkin vuonna suoraan lattian tasosta ylös korkeuksiin olevia laajapintaisia ikkunoita. Joissakin taloissa lähes koko ulkoseinä merelle päin oli ikkunaa. Maisemat ovat kyllä hienot katsella tällaisista ikkunoista! Mutta itselle on noussut näistä mie-

tamisesta ja ratkaisuista

Paula Osenius

Karolina Vitamäki

leen ainakin pari asiaa, joita arjessa voi tulla eteen.

Suuri ikkunapinta-ala vaatii suunnittelulta ja toteutukselta paljon. Jos niissä on tehty virheitä huomaa sen yleensä nopeasti. Mikäli virheitä on tapahtunut, ilmenee talviaikana usein veto-ongelmia, kesäaikana taas ylikuumenemista ja myös lämmitysjärjestelmään tarvittavia lattianeliöitä. Eli energiankulutus kasvaa kun lämmitystarve lisääntyy. Veto-ongelmat johtuvat kylmien lasipintojen läheisyydessä olevasta viilenevästä ilmasta, joka laskeutessaan liukuu lattiaa pitkin ja lämmitessään nousee takaisin ylös. Konvektio loppuu, kun lasin pinta lämmitetään huonelämpötilaan. Toinen vedon aiheuttaja on kylmä lasipinta, joka aiheuttaa säteilyvetoa eli kylmän hohkaa lasin vieressä olevalle. Jos tätä asiaa ei ole otettu suunnittelussa huomioon, voi asumismukavuus kärsiä.

Kesäisin laajat ikkunapinnat lisäävät sisätilojen lämpökuormaa ja valoa riit-

tää sisätiloihin asti, ellei asiaa ole otettu jo ajoissa huomioon. Messujen aikaan tällaisissa ikkunoissa oli näkyvillä todella vähän verhoja tai kaihtimia. Voi olla, että niitä ei oltu ehditty vielä asentaa, mutta jos niitä ei ole aikomustakaan laittaa, voi kesällä tulla hetkiä, jolloin ne olisivat hyvät.

Toinen arjessa huomioon otettava asia on isojen lasipintojen puhtaanapito. Korkealle ulottuvat ikkunat vaativat erilaiset ratkaisut pesemiseen kuin perinteisemmät. Harva ehkä pystyy toteuttamaan ikkunoiden pesua itse, joten työhön on palkattava tekijä sitä tekemään.

Eräässä kohteessa on erillinen atriumpiha, joka on kyseisen talon keskus. Piha itsessään on kaunis yksityiskohdista talossa, mutta sen käytännöllisyys mietityttää. Piha on kattamaton keski-alueeltaan eikä sinne ole kulkua kuin talon sisätiloista käsin. Tässä kohteessa pohdin, mihin lumet talvella varastoi-

» » »

Sirpa Mikkolainen

■ "Kuinka sulamisvesien johtaminen pois rakenteista on mietitty?"

daan tai kuinka niiden sulamisvesien johtaminen talon rakenteista pois on mietitty.

Entä sadevedet? Tai kuinka terassi pidetään puhtaana tuulen mukanaan tuomista neulasista, lehdistä ja tänäkin vuonna runsain määrin esiintyvistä koivunsiemenistä. Vesiin liittyvä asia ei selvinnyt talon esittelymateriaaleista, mutta toivon, että terassin alla on kaivo, joka johtaa sade- ja sulamisvedet hallitusti pois. Kaivon puhtaana pito vaikuttaisi kuitenkin olevan mahdollista, joten pihalle tuulen mukana tulevat neulas, lehdet ja tänäkin vuonna runsain määrin esiintyvä koivunsiemen tukkivat kaivon aika nopeasti, ellei terassia pidetä niistä puhtaana.

Sisätilojen pohdintaa aiheuttaneet ratkaisut

Messuja kiertäessä tuli mietittyä monessakin kohteessa, kuinka suunnitte-

lussa otetaan yleisesti huomioon tilojen ja kalusteiden sijoittelu ja käytettävyys. Useammassa kohteessa oli ratkaisuja, jotka eivät olleet käytännöllisiä ja lisäsivät myös siivouksen haasteita.

Myös säilytystilojen osalta joutui miettimään mm. sellaista, että mihin kyseisessä kohteessa riisutaan ulkovaatteet tai jätetään kengät. Tai mihin yleensäkin perheen tavarat on tarkoitettu laittaa?

Muutamassa kohteessa oli wc-tiloissa käsienvesialtaana niin pieni allas, että käytettävyys kärsii väkisin. Käsii ei saa kunnolla pestyä, ja vesiroskeita syntyy seinä- ja lattiapinnoille. Bide-suihkut ovat ilmeisesti nykytrendin mukaan turhia, sillä niitä ei näkynyt monessakaan kohteessa. Itse ajattelen sen olevan hyvinkin käytännöllinen apu monessa mielessä.

Saunojen uutena trendinä tuntui olevan ns. yhtenäiset lauteet eli kiinteästi tehty ja sijoitetut lauteet. Ainoa liiku-

teltava elementti oli lauteille nousua helpottava käyntitaso. Muut lauteenosat näyttivät olevan yhtenäisiä elementtejä. Jos ne todellakin ovat yhtenäisiä, on niiden, ja etenkin lauteiden alapuolisen tilan/lattian, puhtaanapito todella haastavaa ilman, että lauderakenteita puretaan. On kuitenkin tiedossa, että saunojakin tulee siivota säännöllisesti. Miten tämä on ajateltu toteutettavan? Olisi mielenkiintoista kuulla se tämän suunnittelijalta.

Lasista tehty seinät suihkutilan ja saunan välillä ovat olleet suosittuja jo jonkin aikaa, ja messuilla niitä näkyi useammassa talossa. Tässäkin miettii väkisin käytännöllisyyttä, etenkin niissä kohteissa missä seinän ja suihkujen väli oli kapea. Suihkun vesiroskeet likaavat lasiseinää joka kerta suihkun yhteydessä. Pohdin myös energiankulutusta saunassa, sillä suuret lasi- ja kivipinnat löylyhuoneessa lisäävät kiuksen tehontarvetta. Neliömetri kiveä

Hans Koistinen

■ "Moni oli saanut unelmansa toteutettua."

tai lasia vastaa yhtä lisäkilowattia lämmitystehona. Ja mietin myös ihan selasta, että onko oikeasti mukavaa istua lauteilla ja katsella kun toiset ovat suihkussa? Lapsiperheissä tämän ehkä ymmärrän, mutta aikuisten kesken.

Eräässä kohteessa ikkunaratkaisua oli käytetty myös kylpyhuoneen ja makuuhuoneen välissä korkean ikkunan muodossa. Sen takana kylpyhuoneessa oli kylpyamme. Ikkuna ei pidemmän päälle pysy kirkkaana ja hyvän näköisenä elementtinä, ellei sitä kuivata jokaisen kylpyhetken jälkeen.

Kylpyhuoneisiin oli muutamassa kohteessa toteutettu valaistus seinään tehdyn lattiasta kattoon ulottuvan syvennyksen avulla. Syvennys oli kohtuullisen kapea ja mietin näissä kohteissa, että tuollaisen syvennyksen/kolon puhtaanapito tuo lisähaastetta siivoukseen.

Lopputulema

Asuntomessut ovat perinne ja monen kesälomakohde. Messuilla nähdään erilaisia rakenneratkaisuja, uusia in-

novaatioita tekniikan maailmasta, sisustustrendejä ja pihasuunnittelun tuotoksia.

Tämän vuoden messuista päällimmäiseksi jäi tunnelma, että moni oli saanut unelmansa toteutettua ja pääsi messujen jälkeen asettumaan taloon, joka oli "itselle" tehty. Mieleen jäi myös se, että vaikka rakennetaan isolla rahalla, ei sekään ikävä kyllä aina takaa laatua. Olisikin tärkeää, että rakennusprojektissa on osallisena osaava joukko alan ammattilaisia sekä tiukka ja tarkka valvoja, joka seuraa projektia koko ajan aivan alusta avainten luovutukseen saakka.

Niin, ja se "juttu" oli tänä vuonna ne vihreäksi maalatut seinät, ja lisäksi kiinteät lauteet ja Aarnion Tuplakupla-valaisin. ▢

Lähteet:

<https://energiaa.pks.fi/sauna-nama-asiat-nakyvat-sahkolaskussa/>
<https://www.tasolasiyhdistys.fi/lasitietoa/ongelmia/kylman-hohka/>

Honkatalot Hans Koistinen

Asuntoauto ja -vaunu

Matkakoti ja työpiste tien päällä

Asuntoautoilu ja -vaunuilu alkoi kiinnostaa ihmisiä enemmän korona-aikaan, kun ei päässyt matkustamaan rajojen ulkopuolelle. Niissä asuminen on myös ollut kiinnostuksen aihe monelle.

Oli tarve sitten millaiselle käytölle tahansa, tuntuu asunto-auto ja -vaunukauppa käyvän. Kävimme tutustumassa Caravan 2023 messuihin, jossa nähtävillä oli monenlaista, monen kokoista ja hin- taista menopeliä. Tutustuimme niihin sisäilma-asiat ja käytännöllisyys mie- lessämme. Näissä kulkuvälineissä vie- tetään kuitenkin matkalla tai mihin käyttötarkoitukseen ajoneuvo onkaan tarkoitettu, pitkiä aikoja sisätiloissa.

Uusien autojen ja vaunujen sisäilma

Uutta autoa tai vaunua hankittaessa on hyvä kiinnittää huomiota käytettyihin materiaaleihin. Uusista materiaaleista emitoituu (haihtuu) alkuun aina haihtuvia orgaanisia yhdisteitä eli VOC-päästöjä oman aikansa ja se, kuinka paljon niitä haihtuu, riippuu mm. paljon käytetyistä materiaaleista sekä ajoneuvon ilmanvaihdosta.

Tyypillisimmin runsas muovipinnoitteiden käyttö lisää VOC-päästöjä ajoneuvon sisätiloihin. Mutta aina tilanne ei ole kuitenkaan noin. Laadukkaat materiaalit emitoivat vähemmän VOC-yhdisteitä kuin halvemmat materiaalit, olivat ne mitä materiaalia hyvänsä. Tekstiileistä voi emitoitua myös runsaasti VOC-yhdisteitä sisäilmaan, mikäli niissä on käytetty tekstiilien palosuojaa tai lianhylkimiskemikaaleja.

Uutta ajoneuvoa itselle valittaessa onkin hyvä ensimmäiseksi luottaa omaan nenäänsä. Mikäli sisätiloissa on voimakas kemikaalimainen haju, on hyvä miettiä, pystyykö sellaisella mat-

Kuvat: Karolina Viitamäki

Vaaleat pinnat lisäävät tilan tuntua, mutta ovat samalla arempia lialle.

koja tekemään. Saati asumaan tiloissa, jos käyttöä on paljon vuodessa.

Ilmanvaihto

Ajoneuvojen ilmanvaihto tapahtuu lähtökohtaisesti painovoimaisesti ikkunoiden ja kattoluukkujen kautta. Uudemmissa asuntoautoissa ikkunoiden tiivisteissä on pienet reiät, joista korvausilma tulee sisätiloihin. Näitä reikiä ei saakaan koskaan tukkia esimerkiksi paksuilla verhoilla. Ajoneuvoihin on saatettu asentaa paikoin myös kiinteitä ilmanvaihtoventtiileitä, joita ei myöskään saa koskaan peittää.

Hyvä ilmanvaihto on tärkeä ominaisuus tällaisissa ajoneuvoissa. Pienessä tilassa voi olla useampi henkilö yhtä aikaa, tehdään ruokaa, käydään mahdollisesti suihkussa jne. Kosteuskuormaa sekä hiilidioksidia kertyy sisätiloihin ja ne pitäisi saada johdettua hallitusti ulos. Yleensä tämä tapahtuu ikkunoita tai kattoluukkuja avaamalla.

Korkea kosteuskuorma on haitallinen myös ajoneuvon rakenteille, aivan niin kuin kiinteistöillekin. Tämä on hyvä muistaa. Korkea hiilidioksidipitoi-

suus taas aiheuttaa päänsärkyä ja tekee uupuneen olon.

Monessa uudemmassa autossa ei ollut nähtävillä wc- ja suihkutilassa muuta reittiä ilmanvaihdolle kuin pieni ikkuna. Sitä onkin muistettava avata sitten ainakin suihkun jälkeen, jotta kosteuskuorma ohjautuu hallitusti ulos eikä siirry asuintiloihin. Ikkunoita tai kattoluukkuja tulee avata myös silloin, kun laitetaan ruokaa.

Wc:ssä on yleensä ikkuna tai kattoluukku, jonka avulla tilan ilmanvaihtoa voidaan tehostaa.

Kiinnitä myös näihin asioihin huomiota

Ajoneuvoa valitessa on hyvä arvioida pintojen, istuinten ja petien puhtaana pidettävyyttä. Millaista materiaalia ne ovat? Onko pinta helppo puhdistaa, jos se likaantuu tai sisälle tullaan kuraisilla kengillä? Kestääkö materiaali käsittelyä ja puhdistusaineita?

Käytettyihin väreihin on myös kiinnitettävä huomiota. Jos yleisilme, tekstiilit ja pinnat ovat vaaleita, tuntuu pienikin tila avarammalta. Vaaleat pinnat ovat arempia lialle, mutta iso vaikuttava tekijä on juuri materiaali ja puhtaan pidettävyyden. Tummat pinnat ovat armeliaampia liian suhteen, mutta tekevät helposti pienestä tilasta ahtaamman oloisen.

Säilytystilaa tarvitaan aina, oli kyseessä lyhyt matka tai pidempiaikainen asuminen. Monissa uusissa ajoneuvoissa tätä ei havaintojen perusteella ole tarpeeksi mietitty. Mihin kengät laitetaan, mihin ulkovaatteet? Etenkin talvisin. Mihin tarpeelliset ulkokalusteet, mahdolliset liikuntavälineet? Mihin laitetaan 4-henkisen perheen käyttövaatteet ja tarvikkeet? Miten ja missä kuivatetaan kastuneet vaatteet? Onko keittiön käytettävyyden toimiva, onko laskutilaa tarpeeksi, mihin astiat ja ruuan valmistuksessa käytettävät tarvikkeet mahtuvat? Asuntovaunuissa on enemmän tilaa niin säilytykseen kuin oleskeluunkin. Hyvin suunnitelluissa matkailu- ja retkeilyautoissa säilytystarvetta on osattu myös ottaa huomioon.

On monta asiaa mitä käytettävyyden kannalta on hyvä pohtia ennen ostopäätöstä ja valita se, jonka ratkaisut sopivat parhaiten tarpeisiinne.

Tummat värit luovat pienemmän tilan tunteen.

Ruuanlaittoa helpottaa, mikäli laskutilaa on tarpeeksi.

Jos mielessä onkin käytetyn hankinta

Usein ensimmäiseksi kulkuneuvoksi hankitaan käytetty, ja testaillaan, onko itsestä karavaanariksi tai pienessä tilassa asujaksi.

Käytetyn hankinnassa on tärkeintä luottaa omaan nenään. Käytetyissä voi olla mahdollisia kosteus- ja mikrobivaurioita, ja usein viitteen saa jo hajuista. Aina näin ei kuitenkaan ole, kannattaa myös tarkastaa ajoneuvo hyvin. Näkyykö jossain kosteus- tai valuma jälkiä? Miltä saumat näyttävät? Onko niissä rapautumista, sammalkasvua tai irtoilua? Antavatko lattiat tai seinät periksi, kun niitä painelee? Etenkin asuntovaunuissa takaosat voivat olla vaurioituneet ja pinnat antavat tällöin selvästi periksi. Myös wc:n/suihkutilan lattia on voinut saada kosteutta, jos putkistoissa on vuotoa. Kosteusmittauksen voi myös teettää, mutta tulee muistaa, että niissä eivät vanhat, kuivuneet vauriot näy.

Käytettyjen ajoneuvojen ikähaitari on yleensä suuri ja ilmanvaihtotavat voivat riippua ajoneuvon iästä ja varustuksesta. Vanhemmissa ajoneuvoissa voi olla kiinteitä ilmanvaihtoventtiileitä ja lisäksi ikkunoissa valittavissa tuuletusasento, jolloin ne saa vähän raolleen ilmanvaihdon parantamiseksi. Ikkunaa ei tarvitse avata kokonaan kuin suuremman kuormituksen ajaksi, esim. suihku, ruuanlaitto tai paljon väkeä samaan aikaan. ▢

Asuntoautoissa isoin tavaransäilytystila on yleensä takatalli. Tällin käytettävyyttä voi parantaa erilaisilla hyllyratkaisuilla.

Autojen säilytystiloissa oli isoja eroja. Osassa ei auton takaosassa ollut kuin yksi hylly. Tässä autossa säilytystilaa oli hyvällä suunnittelulla saatu järjestettyä mukavasti.

Imurin valinta – **mikä sopii meille parhaiten**

Imureita on valtava valikoima ja tuotekehitys etenee vauhdilla. Onko merkitystä millaisen imurin ostaa, onko erilaisissa malleissa kuinka paljon eroja? Mistä tietää ostavansa hyvän imurin?

Lähtökohtana imurin hankinnalle on yleensä tarve. Vanha on mennyt rikki tai se ei syystä tai toisesta sovi nykyiseen asuntoon. Se ei ehkä toimi niin kuin on ajateltu tai se vie paljon säilytystilaa. Allergiakohteissa on tärkeää, että imurin suodatuskyky ja tiiviys ovat hyvät eikä hiukkasia puhallu takaisin sisäilmaan poistoilman mukana.

– On hyvä vertailla imurin suodattimia ja valita imuri, jossa on mahdollisimman tehokas poistoilman suodatin. Suodattimien lisäksi imurin ”pölyttömyyteen” vaikuttaa tiiveys eli se, miten ilma pysyy imurissa sisällä, puhaltuuko sitä ulos vain suodattimien kautta. Halvemmissa imureissa runko ei välttämättä ole tiivis, joten poistoilmaa pukkaa huonetilaan muualtakin kuin suodattimista. Vaikka olisi kuinka tehokas poistoilman suodatin, ei sekään takaa huipputulosta, ohjeistaa tutkija, kouluttaja **Tarja Marjomaa** Työteho-seurasta.

– Ennen ostopäätöstä on lisäksi mietittävä, millaista imuria tarvitsee. Suoriutuuko imuri niistä tehtävistä, joihin se on suunniteltu, ja toimiiko se nimenomaan minun olosuhteissani palvellen minun käyttötarpeitani.

– Onko mielessäsi tietynlainen imuri? Kenties robotti-imuri, varsi-imuri tai ihan tavallinen imuri. Mieti miksi haluat juuri sellaisen. Kun olet päätnyt tiettyyn malliin, perehdy eri merkkien yksittäisiin ominaisuuksiin tarkemmin, neuvo Marttaliiton neuvonnanjohtaja **Teija Jerkku**.

Hyviä ennakkoon mietittäviä ja vertailtavia asioita:

- Suodattimien teho
- Millaiset suuttimet imurissa on, onko useampia eri tarkoituksiin, esimerkiksi mattosuulake?
- Voiko imurin tehoa säätää vai onko teho sama koko ajan?
- Miten imuri liikkuu kynnyksen ja mattojen reunojen yli, kääntyykö se sulavasti vai onko kömpelö?
- Millaiset jatkoputket imurissa on? Onko niissä käyttökorkeuden säätömahdollisuus; teleskooppinen portaittainen, portaaton vai osista koottava? Kuinka putket taipuvat?
- Kuinka pitkä liitosjohto imurissa on? Kelautuuko se automaattisesti?
- Kuinka kovaääninen?
- Kuinka iso ja painava? Miten imuri tarvitsevineen mahtuu kodissani olevaan säilytystilaan?

– Mieti tarvitseeko sinun imuroida portaita tai kantaa imuria tiloista toiseen. Silloin sen on oltava kohtuullisen kevyt, jotta nostelu ja siirtely on helpompaa. Tarkista myös, mistä suunnasta poistoilma puhaltuu ulos. Jos se tapahtuu imurin takaa, et voi käyttää sitä portaissa pystyasennossa. Imurin koolla ja mallilla on myös merkitystä, neuvo **Tarja Marjomaa**.

Pölypussilla vai ilman – vai jotain ihan muuta?

Jos tarkastellaan pussillisen ja pussittoman imurin imutehoja, ei nykyimureissa ole juuri eroa. Erot löytyvät käytettävyydessä, kertoo **Marjomaa**.

– Allergiakoteihin ja sisäilmasta herkistyneille en suosittele pussittoman vaihtoehtoa. Pussittoman imurin pölysäiliön tyhjennyksessä pölyä pöllähtää huoneilmaan etenkin, jos sitä ei ole mahdollista tyhjentää ulkona. Myös pölysäiliö vaatii puhdistamista tyhjennyksen jälkeen, ja sitä on vaikeaa huoltaa siististi. Pölypussi on helppo ja hygieeninen käyttää. Usein pölypus-

sillisen imurin äänitasokin on hieman matalampi. Allergiakodissa kannattaa pölypussiksi varmuuden vuoksi valita ”merkkipölypussi”, jotta se varmasti sopii omaan imuriin. Pölypussiton imuri sopii talouksiin, joissa ei ole allergiaoongelmia, pölypussikaupat ovat kaukana tai pusseja unohdetaan ostaa.

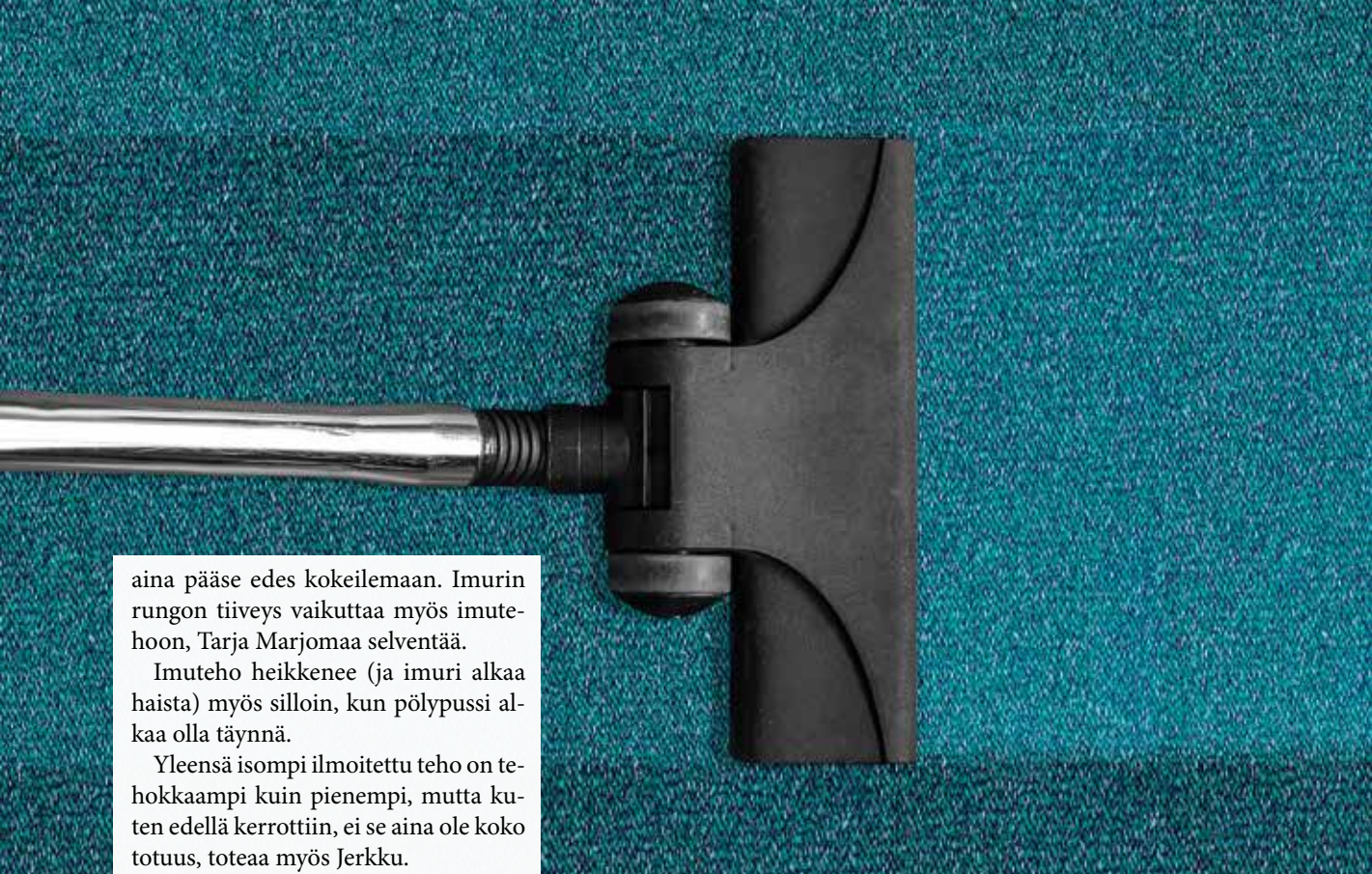
Keskuspölyimuri on erittäin hyvä vaihtoehto, mikäli sellainen on kotiin mahdollista asentaa. Pöly imetään imuputkistoa pitkin erilliseen pölysäiliöön ja poistoilma puhalletaan ulos asunnosta, opastaa **Teija Jerkku**.

– Helpointa keskuspölynimurin asentaminen on rakenteilla olevaan kohteeseen. Myöhemminkin asentaminen onnistuu, mutta vaatii asiantuntijan neuvoja ja rakenteiden tuntemusta. Yleensä moottori ja säiliö sijoitetaan asunnon teknisiin tiloihin, jolloin tyhjentämisestä ei tule pölyhaittoja asunnon sisään. Keskuspölynimuri on myös hiljainen, **Marjomaa** puolestaan toteaa.

Imurin teho – paljonko on paljon ja paljonko on hyvä

Imurien liitäntäteho ei saa nykyisin ylittää 900 wattia, koska imureiden sähkönkulutusta on haluttu pienentää. Tuotekehitys on muutoksen jälkeen keskittynyt entistä enemmän suuttimien muotoiluun ja muihin teknisiin ratkaisuihin, joilla käytettävissä oleva teho saadaan parhaiten hyödynnettyä imutehossa.

– Rungon rakenteella, ja etenkin hyvin muotoilluilla suuttimilla, on suuri merkitys siihen, miten pöly ja roskat saadaan ohjautumaan suuttimen imuaukkoon ja imuletkun ja -putken kautta pölypussiin tai -säiliöön. Imurin imutehohon vaikuttaa moni asia, joten ilmoitetun liitäntä- eli ottotehon avulla erimerkkisten imurien imutehон vertailu ei onnistu. Imurin liitäntäteho kun ei ole suoraan verrattavissa imutehohon. Ainoa keino on kokeilla laitteita kaupassa, mutta myös silloin imutehон vertailu on vaikeaa eikä laitteita

Pixapay

aina pääse edes kokeilemaan. Imurin rungon tiiveys vaikuttaa myös imutehoon, Tarja Marjomaa selventää.

Imuteho heikkenee (ja imuri alkaa haista) myös silloin, kun pölypusi alkaa olla täynnä.

Yleensä isompi ilmoitettu teho on tehokkaampi kuin pienempi, mutta kuten edellä kerrottiin, ei se aina ole koko totuus, toteaa myös Jerkku.

– Hyvä imuteho ei tee autuaaksi, jos imuri on yleiseltä käytettävyydeltään huono. Laite voi olla jopa liiankin tehokas. Jos kotona on kevyitä mattoja voi olla, että maksimiteholla ne imeytyvät kiinni suuttimeen. On siis hyvä, että moottorin tehoa voidaan säätää imuroitavan pinnan mukaan, siihen kannattaa ostotilanteessa kiinnittää huomioita. Markkinoiden edullisimmissa malleissa ei ole mahdollista säätää tehoa, niissä on ainoastaan manuaalisesti käytettävä ilmamäärän säädin, jatkaa Marjomaa.

Suodattimet ja niiden merkitys

Imurin valinnassa kehoitetaan tarkastamaan, millaiset suodattimet imurissa on. Millaisia suodattimia niissä todella on, ja millainen on hyvä suodatin? Niitä kun on hyvin eritasoisia.

– Imurissa on poistoilmansuodatin, jonka kautta laite kierrättää lävitseen virtaavan ilman puhdistettuna takaisin huoneeseen. Suodattimen laadulla on vaikutusta siihen, kuinka tehokkaasti se suodattaa pienet partikkelit ulos puhaltuvasta poistoilmasta. Etenkin lemmikki- ja allergiaperheissä sekä sisäilmasta herkistyneiden perheissä tehokas suodatus on tärkeää, Marjomaa opastaa.

Tehokkailla suodatusominaisuuksilla varustettuja suodattimia kutsutaan HEPA-suodattimiksi. Useimmissa uusissa imureissa se onkin.

– Valmistajien mukaan HEPA-tason suodatin poistaa vähintään 99,95 prosenttia sen läpi kulkevista hiukkasetta. Tällä hetkellä markkinoiden paras, mutta toistaiseksi harvinainen, suodatin on nimeltään ULPA. Sen kerrotaan poistavan hiukkasista 99,9995 % eli lähes sataprosenttisesti.

– Laitteen poistoilma nostattaa aina huoneilman pölyä, etenkin jos puhallus on imurin takaa. Kestää jonkin aikaa ennen kuin ilmaan noussut pöly on laskeutunut pinnoille. Pölynimuri ei siis ole ilmanpuhdistin, tarkentaa Jerkku.

– Imurointi kannattaa suorittaa niin, että poistoilma puhaltuu jo imuroidulle alueelle. Lattioiden moppaus tehdään vasta jonkin ajan kuluttua imuroinnista, jatkaa Marjomaa.

Jotta poistoilman suodatusteho säilyy hyvänä, suodatin on muistettava puhdistaa tai vaihtaa suodatinpakkausten ja imurin ohjeiden mukaan. Jotkut suodatintyypit voidaan puhdistaa tai pestä käyttökertojen välillä, ja jotkut vaihdetaan uuteen, kun suodatin on likaantunut.

– Jos imuri alkaa haista, kertoo se siitä, että suodatin on huonossa kunnossa. Imurin teho yleensä heikkenee samalla, Jerkku neuvoo.

Imurien suulakkeet

Imurin mukana tulee yleensä aina ns. perussuulakkeet. Joko yhdistelmäsuu-

lake kovalle pinnoille ja matoille tai molemmat erillisenä.

– Suulakkeisiin kannattaa tutustua ennen ostopäätöstä ja miettiä, mikä olisi omaan käyttöön tarpeellinen valikoima. Osa kuuluu imureiden perusvarusteisiin, ja osa on erikseen ostettavia tarvikesuulakkeita. Harjaksellinen suutin sopii kovalle pinnoille, kova suutin matoille. Mattotampparit sopivat karvaisiin, paksuihin mattoihin. Joissakin imureissa on jo vakiovarusteena turbosuutin tai vastaava. Se sopii erityisesti lemmikkiperheisiin, koska se kerää karvoja tehokkaammin. Se voi olla myös erikseen ostettava lisävaruste. Kalusteille on omia tekstiili- ja pölysuuttimia. Rakosuuttimilla pääsee pieniin väleihin esimerkiksi pattereiden taakse. Niiden pituuteen kannattaa kiinnittää huomiota, sillä osa on todella lyhyitä ja epäkäytännöllisiä, Jerkku neuvoo.

– On kätevää, jos piensuuttimet voi säilyttää imurissa itsessään olevassa kotelossa. Silloin niitä ei tarvitse etsiä kesken imuroinnin jostain siivouskomeron perältä, vinkkaa Marjomaa.

Robotti-, varsi- vai tavallinen imuri

Etenkin robotti-imurien suosio ja samalla valikoima ovat kasvaneet voimakkaasti. Myös erilaisten varsi-imu-

» » »

rien valikoima on suurempi. Niistä löytyy nykyisin omalla akulla toimivia, jolloin akut voi erikseen ladata eikä koko laitetta tarvitse asettaa lataustelineeseen. Löytyy myös monella eri imutekniikalla varustettuja malleja.

– Robotti-imurit ovat vaivattomia, jos imuroitava tila on esteetön, ja laite pääsee liikkumaan tilassa hyvin. Käytännössä robotti toimii parhaiten avoimissa, kynnyksettömässä tilassa, jossa ei ole paksuja mattoja tai matalia huonekaluja. Ei myöskään johtoja, tavaroihin lattialla tai pitkiä verhoja, joihin robotti voi jäädä jumiin. Myös nurkat jäävät usein robotti-imurin toimintalueen ulkopuolelle, kuvaa Marjomaa robotti-imurin toimivuutta ja käytännöllisyyttä.

– Robotti-imuri ei myöskään imuroi sohvaakaan eikä sänkyä, jatkaa Jerkku.

Robotti-imuri toimii siis lähinnä ylläpitosiivouksen apurina, mutta tarkempaan siivoukseen tarvitaan usein yleisimuri, jolla voidaan imuroida paikat joihin robotti ei pääse, toteavat Marjomaa ja Jerkku yhdessä.

– Robotti-imurin voi jättää toimimaan itsekseen, jolloin imuroinnin nostattamat pölyhiukkaset ehtivät laskeutumaan ennen kotiin paluuta eikä pölystä ole niin paljon haittaa asukkaalle. Ehkä koti myös pysyy pölyttömämpänä, kun robotilla tehdään tiheästi ylläpitosiivousta asukkaiden ollessa poissa kotoa, Jerkku miettii.

– Robotti-imurissa on myös erillinen tyhjennettävä tai automaattisesti latauspisteessä tyhjentyvä pölysäiliö.

Kuvat: Pixabay

Säiliön tyhjentämistä voikin verrata pölypussittomaan imuriin, koska säiliöiden tyhjennyksessä pölyä voi levitä jälleen sisäilmaan. Allergiaperheeseen robotti-imuri ei ole siksi se paras valinta.

Edullisimmat varsi-imurit soveltuvat nopeaan ylläpitosiivoukseen, ja ovat varsin näppäriä monissa pikkupuuhiissa. Ne ovat usein myös kivan näköisiä, ja niitä voi säilyttää huoneen nurkassa käyttövalmiina. Kynnys käyttämiseen on pienempi kuin kaapissa olevan letkuimurin. Usein varsi-imuri on ns. 2-in-1-laite eli rungossa on erillinen irrotettava rikkaimuri.

– Varsi-imuri voi olla raskas käyttää, jos imuroitavaa tilaa on paljon, koska laitetta joutuu kannattelemaan käsin. Monet varsi-imurit ovat ladattavia, joten johto ei ole tiellä, mikä helpottaa käyttöä, Jerkku toteaa.

Varsi-imurien akun kestoon kannattaa hankintavaiheessa kiinnittää huomiota, samoin akun lataustapaan. Onko akku kiinteä ja laite kytkettävä aina lataustelakkaan tai -piuhaan? Vai onko akku irrotettava/vaihdettava ja erillisessä latauslaitteessa ladattava?

– Akun latauksen kestävyys on eroja. Ei ole mukavaa, jos akkuvirta loppuu ennen kuin tila on saatu siivotuksi ja laitteen joutuu lataamaan kesken siivouksen, mainitsee Jerkku.

Kalleimmat mallit voivat maksaa satoja euroja. Niissä on useita suuttimia ja valmistajien mukaan myös tehokkaat allergiakotiinkin sopivat poistoilmasuodattimet. Yleensä varsi-imureissa ei ole pölypussia ja säiliön tyhjennys tapahtuu samalla tavalla kuin pölypussittomissa malleissa. Al-

lergiakodin kannattaa miettiä, onko varsi-imuri omaan kotiin sopiva.

– Kannattaa myös miettiä, kuinka monta imuria kotiin tarvitsee. Riittääkö yksi hyvä perusimuri vai onko rinnalle tarpeen ylläpitosiivousta varten apuimuri, ohjeistaa Jerkku.

Onko hinnalla merkitystä

Aina sanotaan, että halvalla ei saa hyvää, mutta päteekö sama myös imureissa? Marjomaa ja Jerkun mukaan imuriin kannattaa satsata rahallisesti omien mahdollisuuksien mukaan, mutta kannattaa myös miettiä, mitä ominaisuuksia todella tarvitsee. Hinta vaikuttaa laatuun, mutta aina pelkkä hinta ei kerro tuotteen teknisistä ominaisuuksista.

– Ei ole järkeä ostaa monen sadan imuria, jossa on kaikenlaisia lisäominaisuuksia, jos niitä ei tarvitse eikä käytä. Tärkeää on, että imuri toimii hyvin omissa käyttöolosuhteissa, on näppärä käyttää, mahtuu säilytystilaansa, siinä on riittävästi suuttimia ja että ulospuhaltuva ilma on riittävän puhdasta, Marjomaa sanoo.

Jos imurilta odottaa hyvää imukykyä ja tehokasta suodatusta eli puhdasta poistoilmaa, laitetta tuskin saa alle satasella.

– Tarjouksia ja vertailuja kannattaa silmäillä ja testituloksiin tutustua, jos niitä on saatavilla, ohjeistavat Jerkku ja Marjomaa.

– On myös ympäristöteko ostaa kestävää ja laadukasta, sanoo Jerkku. □

Karoliina Viitamäki

Miltä nyt tuntuu?

Näin kysyivät monet, kun kuulivat, että olimme tehneet sovinnon yli kolme vuotta kestäneessä taloriidassa. Sopus oli laihaakin laihempi, mutta totesimme sen voittavan lihaven riidan. Päätös on sellainen, jonka kanssa voimme jatkaa elämää – tavalla tai toisella.

OSTIMME mieheni kanssa peruskorjatun, noin 80 vuotta vanhan talon kodiksemme vuonna 2020. Asuimme talossa vuokralla talven varmistaaksemme sen, että talo on kunnollinen. Olimme muuttaneet jo aikaisemmin pois yhdestä talosta sairastelun takia. Kaikki vaikutti hyvältä, teetimme kuntotarkastuksen yhdessä myyjien kanssa. Tarkastaja kehui taloa hyväkuntoiseksi, samoin myyjät. Olimme itsekin varsin vakuuttuneita siitä, että teemme hyvät kaupat. Olimmehan jo asettuneet taloksi ja kaikki nautimme suurista huoneista ja ihanasta pihasta.

Teimme kaupat kesäkuussa 2020. Heinäkuun hellejakso iski välittömästi, ja silloin talo alkoi elää omaa elämää. Loppukesällä havaitsimme outoja hajuja, joita emme olleet havainneet aikaisemmin. Tilasimme homekoiratutkimuksen. Tutkija kertoi havainneensa näkyvää kasvustoa alapohjassa. Koirat merkkasivat käytännössä kaiken, kaikissa kolmessa kerroksessa. Kyseisenä päivänä elämäni romahti ja siitä alkoi eräänlainen hallitsematon rumba, jonka sivustaseuraajia, mutta maksumiehiä, koimme välillä olevamme.

Meidän piti löytää pätevä kuntotutkija, hakea tutkimusavustusta ARA:lta ja selvittää sopiva lakimies, opetella kaikki hometalohelvetin eri askeleet. Jokainen askel tuntui ahdistavalta kaiken sen muun kaaoksen ympärillä, mitä tämä aiheutti. Piti löytää vuokra-asunto, piti ravata astmatutkimuksissa, testata lääkkeitä, hoitaa arkisia asioita ja pyrkiä huolehtimaan omasta työstä, jotta voi maksaa valtavia tutkimuslaskuja pois.

PÄÄTÄNI HUIMAA edelleen, kun ajattelen näitä kuluneita kuukausia ja vuosia. Miltä siis nyt tuntuu? Tunnen helpotusta, uupumusta, ärtymystä, pettymystä, vihaa ja kiitollisuutta.

Helpotus ja uupumus tulee siitä, kun tiedän, ettemme tarvitse enää lisää todistusaineistoa eikä lakimiehen piikki ole enää auki. Meidän ei tarvitse istua kärjäsälissa jauhamassa typeriä, pikkumaisia asioita miettien, että maksamme pienellä palkallamme tästäkin höpötyksestä tuon, tuon ja tuon palkan. Se oli enemmän kuin turhauttavaa!

Ärtymys ja pettymys kohdistuu luonnollisesti epärehellisiin ja kylmiin ihmisiin, joita toisen ihmisen hätä ei hetkauta. Ainoa asia mikä merkitsee, on se, että saadaan omat pois. Suomen oikeusjärjestelmää ei ole suunniteltu palkansaajien keskinäisten riitojen selvittelyyn, lasku siitä on päätähuimaava.

Tunnen myös kiitollisuutta kaikesta saadusta avusta ja rakkaudesta, jota olemme vastaanottaneet. Sitä on tullut sukulaisilta, ystäviltä ja uusilta tuttavuuksilta. Yksi meille ratkaisevan tärkeä uusi tuttavuus on Asumisterveysliitto AsTe ry. Saimme heidän asiantuntijoiltaan uskomattoman pätevää osaaamista sekä empatiaa ja vertaistukea, juuri sitä, mitä siinä tilanteessa kaipasi. □

Outi Kaski-Laakso

Miksi kuntotarkastuksia ei saada lain piiriin?

Asumisterveysliiton toiminnanjohtaja Hannele Rämö kysyy, miksi kuntotarkastetuissa ja hyvässä uskossa ostetuissa taloissa ilmenee jatkuvasti kosteusongelmia.

– Asumisterveysliitto teki jo vuonna 2002 tutkimuksen ja selvityksen, jossa tarkasteltiin koteja, joissa kaupan jälkeen oli ilmennyt terveyshaittaa aiheuttavia sisäilmaongelmia. Selvityksessä kiinnitettiin huomiota siihen, oliko asunnon kunnosta asuntokaupassa ollut käytettävissä kuntotarkastajan laatima asiakirja, ja kuinka monella tarkastuksen suorittajalla oli ollut AKK-kuntotarkastajan pätevyys, kertoo **Hannele Rämö**.

– Havaintoja saatiin myös siitä, että kuntotarkastuksiin pätevytyminen oli hyvin kirjavaa. Loppupäätelmänä saatiin vahvoja viitteitä siitä, että kuntotarkastustoiminta ei aina paljasta asunton terveyshaittaa aiheuttavia vaurioita eikä asuntojen vikoja, tarkentaa sertifoiduksi rakennusterveysasiantuntijaksi valmistunut Hannele Rämö.

Kaksi selvityshanketta

Sisäilmaongelmia on valtiovalan toimesta yritetty ratkaista usealla eri hankkeella, mutta vielä ei kuntotar-

kastustoimintaa ei ole saatu oman lain piiriin.

– Vuonna 2021 valmistui valtioneuvoston toteuttama selvitys, Sisäilmaongelmia kohdanneiden ihmisten auttaminen ja tukeminen, eli VNTEAS 2021. Siinä todettiin mm., että sisäilmaongelmien ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi tarvitaan luotettavaa tietoa ja neuvontaa. Sisäilmaongelmaisen talon ostajan ja myyjän oikeusturvaa tulee vahvistaa säätämällä laki kuntotarkastajista. Tuolloin lain säätäminen kariutui ministeriön resurssipulaan.

– Mutta miksi mitään ei ole vielä kukaan tapahtunut tai tehty asian tiimoilta, kysyy Rämö.

Juuri nyt on menossa kaksikin isoa hanketta, joissa käsitellään sisäilmaongelmia. Mutta niissäkään ei kuntotarkastus-asia ole vielä ollut keskiössä.

Parhaillaan on menossa valtioneuvoston vuonna 2018 asettama hanke: Terveet tilat 2028 -ohjelma. Sen tavoitteena on tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta.

Ihmisillä epätietoisuutta

Toinen hanke on THL:n vetämä Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma 2018–2028, jonka tarkoitus on katsoa sisäilmaongelmia kokonaisuutena, ja auttaa ongelmista kärsiviä ihmisiä.

Rakennuksissa on runsaasti sisäilmaan liittyviä ongelmatilanteita, joita ajoittain pahentavat käyttäjien epätietoisuus ja epäluottamus. Epäpuhtauksien hallinnassa ja ongelmatilanteiden ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja viestinnässä on paljon parannettavaa.

Sisäilman terveysvaikutuksista on puutteellisia ja ristiriitaisia näkemyksiä. Myös sisäympäristössä oireita saavien ja sairaiden tilanteeseen kaivataan apua. Puutteita ja selvitystarpeita on hoito- ja palvelupoluissa, diagnostiikassa ja hoidossa, sosiaaliturvassa sekä kuntoutumista tukevissa palvelukokonaisuuksissa, joten hankkeessa on paljon selvitettäviä ja ratkaistavia asioita.

Rämö mukaan ohjausryhmään

Hannele Rämö on valittu THL:n hankkeen ohjausryhmään, jonne hän aikoo viedä myös kuntotarkastustoimintaan liittyvän selvityksen ja toimenpide-ehdotukset, jotta toiminta saataisiin lain avulla riittävän valvonnan ja ohjeistuksen piiriin.

Asumisterveysliiton tekemä selvitys ja ehdotus 20 vuoden takaa on yhä selkein ja konkreettisin ratkaisuehdotus ongelmaan. ▢

Tutustu selvitykseen Asteen verkkosivuilla asumisterveys.fi.

**Kuntotarkastusten
laatu EI OLE
parantunut**

 Asumisterveysliitto
aste ry asumisterveys.fi

Asumisterveysliitto AsTe ry

Vertaistukitoiminta

Yhdistys on tarjonnut jo lähes 30 vuoden ajan vertaistukea sisäilmaongelmia kohdanneille henkilöille ja heidän perheilleen.

Nykyisin vertaistuki toimii verkossa Teams-ryhminä sekä Heinolan toimistolla keskustelu- ja kädentaidot-ryhminä. Kädentaiteiden avulla ja kautta vaikeassa tilanteessa olevat pääsevät hetkeksi eroon arjesta. Moni on löytänyt itsestään taitoja, joita ei tiennyt olevankaan.

Vertaistuki on kokemustietoon perustuvaa tukea, jonka tärkeimmät elementit ovat kertominen ja kuunteleminen. Se on kokemusten jakamista toisen saman kokeneen kanssa ja perustuu omaan elämäkokemukseen, elämäntaitoihin ja persoonallisuuteen.

Vertaistuen arvo on siinä, että kertojalla ja kuulijalla on takanaan, tai parhaillaan, samankaltainen kokemus, joka mahdollistaa toisen samankaltaisen elämäntarinan ymmärtämisen. On helpottavaa jakaa kokemuksensa sellaisen henkilön kanssa, joka todella ymmärtää.

Vertaistukea annetaan tavallisen ihmisen tiedoin ja taidoin eikä se korvaa ammattilaisen työtä, vaan toimii sen tukena. Vertainen voi olla kuka tahansa. Tärkeintä on halu kuunnella muita ja jakaa omia kokemuksiaan itsensä ja toisten hyväksi. Vertaistoinnista saa tukea erilaisiin elämäntilanteisiin ja kriiseihin, joita ihmiset kohtaavat. Jaettu kokemus on merkittävä kokemus ja taakkaa on kevyempi kantaa.

Mitä hyötyä on Vertaistuesta?

Vertaistuki auttaa lievittämään mm. yksinäisyyden, leimaantumisen ja ahdistuksen tunteita sekä erilaisia omaan elämäntilanteeseen liittyviä pelkotiloja. Vertaistuki tuo vaikeisiin tilanteisiin nopeasti apua ja helpotusta ja on voimauttavaa. Vertaisten joukossa voi kokea tulevaisuuden hyväksytyksi.

Käsillä tekeminen, taidekokemukset, liikunta tai muu mieluisa, voimaannut-

tava tekeminen katkaisee negatiiviset, ei-hyödylliset ajatukset.

Seurauksena on ajatusten järjestyminen ja perspektiivin saaminen omaan elämään, negatiivisuudesta pois oppiminen ja hyvänolon tunne.

– Hyvää oloa lisäävä toiminta auttaa kehittämään luovaa ajattelua, kuvaa laillistettu psykologi **Maria Laine**.

– Jäämme monesti liikaa kiinni ongelmiiimme, jolloin ne pääsevät helposti ja salakavalasti täyttämään mielemme. Positiivisille ajatuksille ja asioille ei jää juurikaan tilaa. Vaikka ympärillämme edelleen on myös myönteisiä asioita, itseään ylläpitävä negatiivinen noidankehä vie niiltä huomion.

Ikävistä ajatuksista on mahdollista päästä irti jopa huomaamatta tekemällä jotain, mikä vaatii riittävästi keskittymistä.

– Päätös, että nyt en ajattele enää tätä asiaa, kantaa harvoin kovin pitkälle. Sen sijaan mieluisten asioiden tekeminen vaikuttaa sekä tunteisiin että mielialaan, Maria Laine sanoo.

Katkoksia ja taukoja tarvitaan jatkossakin, oli asia, aihe tai tilanne mikä hyvänsä. On tärkeää saada välillä etäisyyttä ajatuksiin.

– On myös hyvä pitää mielessä, että vaikka ajatukset ovat vakuuttavia ja siitä syystä monasti uskomme niihin, ajatukset eivät välttämättä ole tosiasioita. Ne ovat mielensisäisiä tapahtumia, joilla on vahva kytkös tunteisiin, tilanteiden tulkintaan ja käyttäytymiseen.

Kuvat: Pirjo Halme-Hoffren

■ **"Tärkeintä ei ole se, mitä työtä teet vaan se, mitä työ tekee sinulle."**

Kädentaidot vertaistukipäivä

Vertaistukipäivässä 30.10.2023 AsTeen toimistolla tehtiin erinäisiä kädentaiteita. Nahkaista pussukkaa, avaimenperiä, heijastimia. Päällimmäisenä kädentaiteiden vertaistukipäivästä jäi mieleen iloinen puheensorina, vaikka vaikeistakin asioista puhuttiin. Jokainen onnistui itselleen asettamassaan tavoitteessa valmistaa jokin käyttökelpoinen tuote, vaikka ei aiemmin ollut tehnyt vastaavia kädentaiteita. Iltapäivä koettiin rentouttavana ja miellyttävänä tapahtumana. Oli omaa aikaa ja tilaa. □

Seuraavaa kertaa innolla odottaen!

Pirjo

Liity jäseneksi!

Asumisterveysliitto AsTe ry:n jäsenyys kannattaa.

Voit soittaa asumisterveysneuvojillemme tai lähettää sähköpostia, ja saat henkilökohtaista opastusta ja apua asumisterveyteen liittyvissä pulmissa.

Saat myös kaksi kertaa vuodessa ilme-tyvän *Asumisterveys*-lehden. Lehdessä on viimeisintä tietoa sisäilmaan ja asumisterveyteen liittyvissä asioissa sekä ajankohtaista tietoa ja asiantuntijahaastatteluita.

Lähetämme jäsenille lisäksi jäsentiedotteita sekä tekemämme oppaat, joita juuri uudistetaan ensi vuodelle.

Jäseneksi voi liittyä helposti sähköpostilla terttu.laukkanen@@asumisterveysliitto.fi, pirjo.halme-hoffren@asumisterveysliitto.fi tai nettisivuiltamme www.asumisterveys.fi

Lisätietoja voit kysyä:

Terttu Laukkanen, 044 551 8551, Hannele Rämö, 044 551 8542 ja Pirjo Halme-Hoffren, 044 551 8543. Jäsenmaksu vuonna 2022 on yksityishenkilöiltä 20 € ja yhteisöjäseniltä 100 €.

- Hometalo
- Vesivahinko
- Rakennusvaurio
- Ilmanvaihto, sisäilma
- Kemikaalin haju
- Tarttuva haju
- Muurahaiset
- Mikrobit
- Tupajumit
- Sädesienet
- Tukkoinen nenä
- Sydämen tykytys
- Silmävaivat
- Ihottuma
- Väsymys
- Päänsärky
- Selittämätön oireilu...

Kuulostaako ja tuntuuko listaus tutulta?

Epäiletkö omassa asunnossasi?

Mistä alkaa, miten tehdä ja missä järjestyksessä?

Tarjoamme asiantuntevaa neuvontaa ongelmatilanteessa.

Soita meille:

Terttu 044 551 8551, Hannele 044 551 8542 tai Pirjo 044 551 8543

Tai soita infopuhelimeen 03 877 5413.

Palvelu on avoinna arkisin klo 9–15 normaalipuhelun hinnalla.

Voit esittää asiasi myös sähköpostilla info@asumisterveysliitto.fi

tai Kysy-lomakkeella verkkosivuillamme www.asumisterveys.fi/toiminta

Vertaistukea!

■ Onko asumisterveysongelmiasi?

Vertaistukeen ovat tervetulleita kaikki, joilla on asumisterveysongelmia tai jotka ovat niistä jo selvinneet.

AsTeen keskusteluryhmät kokoontuvat enimmäkseen Teamsissä, mutta myös usealla paikkakunnalla.

Kokoontumisajankohdista ilmoitetaan verkkosivuillamme asumisterveys.fi.

Tervetuloa!

Lisätietoja ja ilmoittautumiset info@asumisterveysliitto.fi tai puh. (03) 877 5410

Ole rohkeasti yhteydessä!

*A*sumisterveysliitto
ste ry